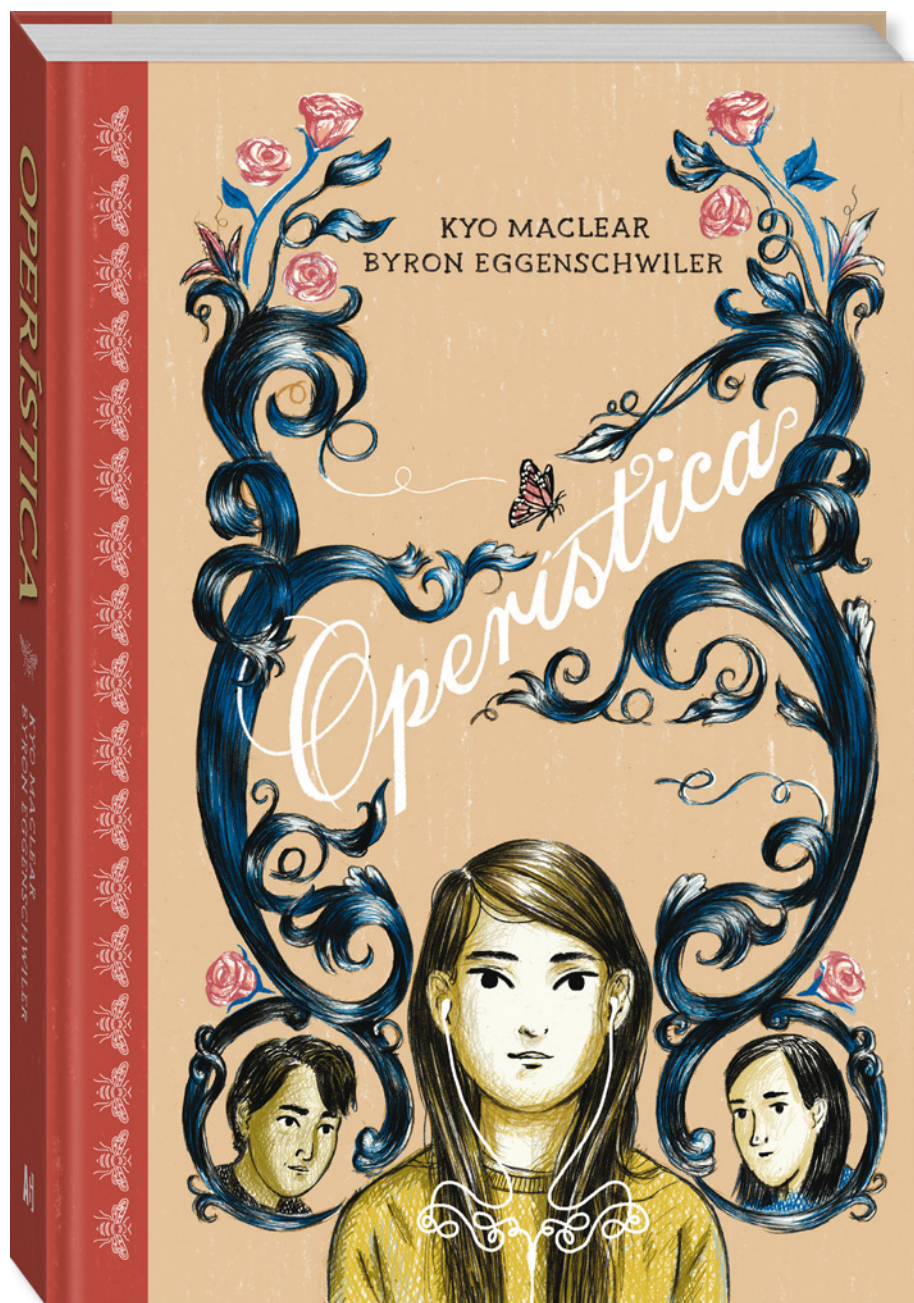

Guia de lectura

Kyo Maclear
Il·lustracions: Byron Eggenschwiler
Guia de lectura: Paqui Cano Server

ISBN: 978-84-123716-4-2

AH
andana
gràfica

Guia de lectura

A continuació teniu una sèrie de propostes per ampliar i millorar l'experiència lectora d'*Operística*. La guia està pensada perquè es pugui aplicar a les aules, als clubs de lectura o a la lectura individual, i com a suport per a tot tipus de mediadors: ensenyants, bibliotecàries, pares, mares, avis...

1. **Abans de la lectura:** propostes per a analitzar la informació que aporten els paratextos (imatge de la coberta, biografies dels autors, sinopsi...).
2. **Durant la lectura o lectura acompanyada:** preguntes sobre passatges o escenes concretes del llibre, que ajuden a la comprensió o que inciten a la reflexió.
3. **Després de la lectura (Conversa literària/Club de lectura):** preguntes genèriques o més específiques que inciten a la conversa i la reflexió sobre aspectes rellevants de l'obra i com relacionar-los amb temes d'interès dels lectors.
4. **Prova de lectura:** 10 preguntes de resposta breu per a valorar de forma individual la comprensió de la lectura.
5. **Projectes:** idees per anar més enllà de la lectura.

Això sí, recordeu que aquesta guia només és una proposta d'activitats al voltant de la lectura, amb caràcter orientatiu. No cal fer tots els apartats ni fer-los exactament igual. Totes les propostes es poden adaptar a la idiosincràsia del grup o a l'evolució de la conversa literària.

1 ►► ABANS DE LA LECTURA

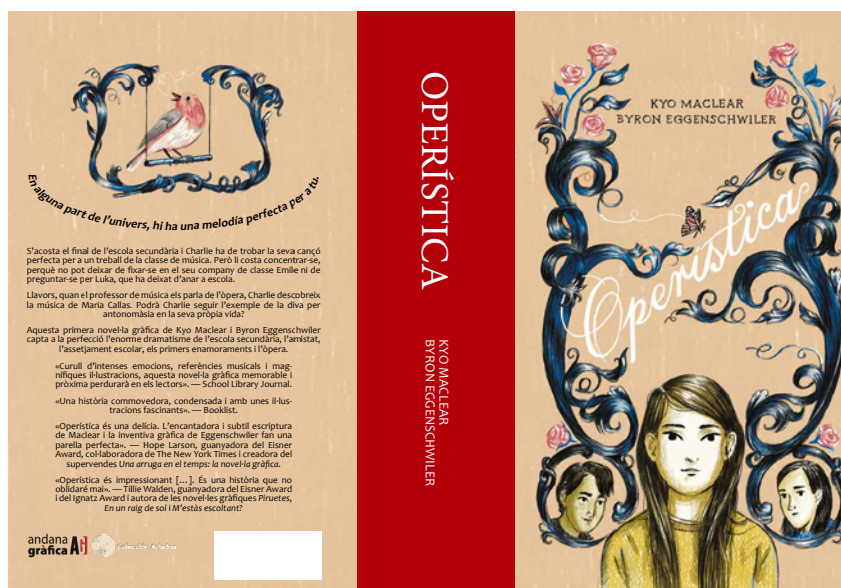
► Títol

→ Et demanem que lliges un llibre que porta per títol *Operística*. Abans de fixar-te en la coberta, quines són les expectatives que et venen a la ment quan sents aquesta paraula? Fes una llista breu i espontània, una pluja d'idees, de tot el que et suggereix.

► Coberta

La coberta és un element essencial del llibre, és la porta d'entrada al text que conté. A més de tindre una imatge atractiva, que cree interès, que incite a voler llegir el llibre, a saber què s'hi conta, la coberta ha de fer referència (encara que siga només insinuada) al tipus de relat hi trobarem.

→ Mira bé el disseny de la coberta i pensa si correspon al concepte que tens de l'òpera i tot allò que puga relacionar-s'hi. Respon als adjectius que havies escrit a la llista?

→ Et sembla una imatge actual? Amb quins elements t'identifiques i quins els trobes propis d'una estètica que no és la teua? Penses que et contarán una història antiga? Recorda el brancatge i les flors, trobaràs el seu sentit en algun moment de la novel·la. A la coberta posterior apareix un ocellet que cal mantindre en la memòria, el trobareu més endavant.

► Sinopsi

Ara sí, ha arribat el moment de llegir la sinopsi, el text que hi ha a la contracoberta i que resumeix el llibre, sense revelar detalls importants ni explicar el final.

→ En llegir la sinopsi, segur que canvien algunes de les suposicions, fins i tot prejudicis, que havíeu imaginat pel títol i el món, sovint elitista, que s'associa a l'òpera. Creieu que les històries i el format operístic són només aptes per a persones majors i avorrides? Per què penseu que se li ha acudit a algú escriure una història dirigida al públic jove amb aquest tema i títol?

► Autoria

Operística és una traducció. Busca informació sobre l'autor o autora, la seua procedència, especialitat i llengua original i esbrina quin tipus d'obres escriu habitualment. Podríeu trobar també altres obres seues?

► Il·lustració

El disseny i estil gràfic és fonamental en un tipus de novel·la com aquest, qui ha fet els dibuixos? A quin gènere es dedica? Fixa't en altres dissenys del mateix autor, et sembla que segueix la mateixa línia o té semblances amb aquest llibre? Fins i tot, pots trobar la coberta de l'edició original d'aquesta mateixa obra, quina t'agrada més o et sembla més adequada?

► Gènere

→ *Operística* és una novel·la gràfica. Havies sentit parlar abans d'aquest gènere? Quin és l'equivalent amb què normalment coneixem aquest tipus de text i il·lustració?

.....

→ Saps per què s'anomena diferent?

.....

.....

.....

.....

.....

→ Quin és l'origen del gènere?

.....

.....

.....

.....

.....

2 ►► DURANT LA LECTURA (LECTURA ACOMPANYADA)

De vegades, llegim les històries i passem per alt alguns detalls que, quan comentem o compartim amb altres persones, descobrim i ens ajudem a comprendre i gaudir molt més de la lectura. Les qüestions que plantegem poden utilitzar-se com a guió per a tertúlies literàries en classe o per a fer un seguiment escrit del procés de lectura individual o col·lectiu. Trobarem preguntes directes, que fan al·lusió a elements del text, i també d'altres que relacionaran els continguts amb temàtiques pròximes o vinculades que, en alguns casos, ens permetran, a partir del text, un coneixement integrat del context que l'envolta.

Citació inicial

a) Ha arribat Patti Smith a ser cantant d'òpera com somiava?

.....
.....

b) Qui és Maria Callas?

.....
.....

c) Maria Callas era una soprano, però què és això?

.....

d) Sabries dir quins són els altres tipus de veu?

FEMENINA	MASCULINA
Soprano
.....
.....	Baix

Inici de la novel·la

a) Coneixeu les cançons que proposa el professor de música per a la festa de graduació? Creieu que tenen relació amb l'òpera?

.....

b) Dividiu la classe en tants grups com cançons i feu una breu recerca sobre el grup, l'estil i la cançó:

• "No one knows":

.....

• "Stay":

.....

- “Boulevard of broken dreams”:
 - “Thunderstruck”:
 - “Alright”:
 - “Do I wanna know”:
 - “No problem”:
 - “Take on me”:
 - “The call”:
- c) Ara que sabeu una mica més de les cançons, podeu comprovar a quin gènere corresponen majoritàriament. Creus que el rock i l’òpera tenen alguna cosa en comú?
- d) Ally, Ella i Anna se senten ànimes bessones perquè els agrada la mateixa cançó. Penses que la música pot unir les persones? Les cançons formen part de les afinitats amb els vostres amics o sol passar que teniu gustos molt diversos?
- e) Què vol ser l’Emile de major? Saps què és l’entomologia?
- f) Per això, a sa casa s’ocupa dels ruscs d’abelles, activitat que rep el nom d’apicultura. De quin tipus d’abelles parlen en aquesta primera part?
- g) La música és un element que ens acompanya durant la nostra vida i en cada etapa trobem uns referents. A més, tots tenim algun cantant i cançó que ens remet a un moment concret, que ens evoca algun fet, que ens recorda algú. El Sr. K demana als seus alumnes una banda sonora de la seua vida. Sense haver de fer investigació sobre el grup o cantant, trieu 3 cançons que definisquen moments diferents de la vostra vida i expliqueu per quin motiu les associeu a una etapa i què us recorden.

h) Ja coneixeu Patti Smith de la citació inicial. Escolteu “Gloria” del seu disc *Horses* i descriuiu quina sensació us produeix. Penseu que canta bé?

.....

i) Mentre als EUA i a molts països d'Europa, en aquest temps, es consolidava el rock, el punk, el hard rock i noves sonoritats que convivia amb el pop, a l'estat espanyol continuava vigent una música hereva de gèneres com la copla o un pop de temàtica i sons molt més tradicionals i convencionals. Alguns sectors fora de l'òrbita de poder intenten recuperar allò que no s'havia pogut cantar durant anys, amb una nova estètica que segueix la línia de molts països mediterranis, anomenada *riproposta*; i també amb models que segueixen el folk americà que introdueix i experimenta amb noves instrumentacions.

<https://music.apple.com/es/playlist/%C3%A9xitos-espa%C3%B1oles-de-1975/pl.4f0765e34d624b6c-9cb4b657f431fb22>

Què us sona més modern, Patti Smith o alguna de les mostres dels èxits espanyols? Pel que fa a cultura i a l'art, les condicions polítiques històriques van propiciar un endarreriment que provocava que no arribaren les noves tendències.

.....

.....

j) Quins aparells reproductors de música apareixen en aquesta primera part? Per a quins formats són?

.....

.....

.....

k) A quines tribus representen les imatges de la pàg. 43? Creus que es poden trobar en tots els centres?

.....

l) Què li passa a la Charlie quan parla amb l'Emile?

.....

Rap dels 80

a) Saps quins són els orígens del rap que esmenta el professor?

.....

.....

.....

.....

.....

b) Coneixes els rapers que apunta en la pissarra?

.....
.....

c) Quins apuntaríeu vosaltres de l'actualitat?

.....
.....

d) Quins altres estils musicals s'anomenen?

.....
.....

e) D'on ve el nom d'Emo?

.....

f) Vosaltres feu servir el mot 'emo' en el mateix sentit?

.....

Luka

a) Qui és Luka?

.....
.....
.....

b) De què parla el poema que escriu Luka en la classe d'anglès?

.....

c) Què provoca això?

.....

d) Què passa quan canta Luka al concert d'hivern?

.....
.....
.....
.....

e) De qui es fa amic Luka?

.....

f) Amb què compara el text la seua tossuderia o perseverança?

.....

Òpera

a) De quina obra i autor és aquesta ària? <https://www.youtube.com/watch?v=kGoBIOgl-aQ>

.....

b) Què opinen a classe del fragment que els posa el Sr. K?

.....

c) Què n'opines tu?

.....

Maria Callas

a) On i quan va nèixer?

.....

b) Era de família americana?

.....

c) El seu naixement va provocar l'alegria de la família? Per què?

.....

d) Quin sobrenom li van posar de major?

.....

e) Era d'una família rica?

.....

f) Per què li agradava anar a la biblioteca?

.....

g) Quina habilitat va desenvolupar?

.....

h) A quina edat comença a cantar en públic?

.....

i) Què li ofereix el cant en l'escola?

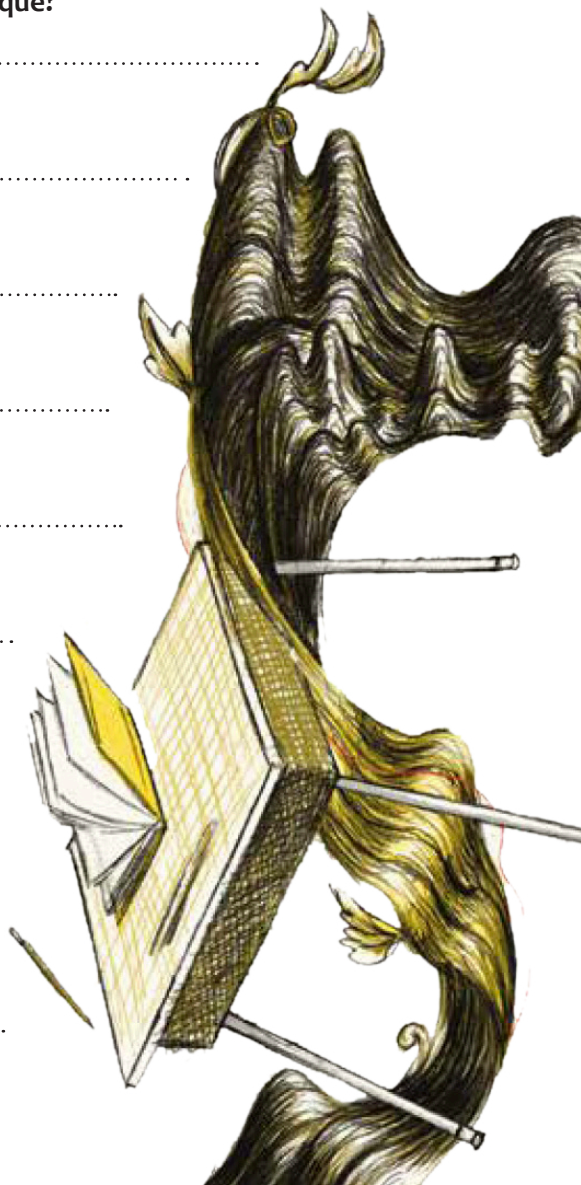
.....

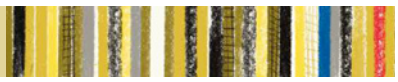
j) Era una xiqueta feliç en la seua vida i l'entorn escolar?

.....

k) Investiga quin personatge pot estar representant en la pàgina 85?

.....

l) Què passa en l'institut amb alguns alumnes quan apareix Luka?

.....
.....

Compondre cançons

a) A classe, tothom s'engresca amb el Sr. K amb la proposta de compondre cançons, què creus que li passa a Emile?

.....

b) El professor els dona el to amb el piano amb unes quantes notes de referència i anomena "la menor" com la més petita de les notes. És "la menor" la més petita de les notes? Si no ho sabeu, podeu preguntar al professor o professora de música.

.....
.....
.....

c) Qui són en Henry i en Jack?

.....
.....

d) Per què la Mayin li diu a Addie que fa ironia?

.....

e) Què creus que li ha passat a Luka?

.....
.....

f) Per què diuen que pot ser "una picada mortal d'abella"?

.....

g) Saps què està posant-li en la llista de cançons que li fa a l'Emile?

<https://www.youtube.com/watch?v=s-TwMfgaDC8>

.....
.....

Maria Callas adolescent

a) Viu Maria tota la vida a Nova York? Per què?

.....

b) Va estudiar Maria? On?

.....

c) Saps què és un conservatori? Per què creus que es diu així?

.....

.....

.....

.....

d) Quin fet tràgic va passar al mon mentre Maria estudiava?

.....

e) On va ingressar als 15 anys?

.....

f) Estava tothom d'acord amb eixa decisió?

.....

g) Creieu que, malgrat tot, les crítiques no li importaven?

.....

Hair Metal dels 80

a) Què és això del Hair metal o Glam metal?

.....

.....

.....

b) Per què la Charlie diu que vol arrossegar-se fins a un forat quan estan jugant a fer cistelles?

.....

c) Esbrina què els passa als personatges que anomena.

.....

.....

.....

.....

.....

d) De qui és la foto que té la Charlie en la seua habitació?

.....

e) De què parlen la Charlie i l'Emile?

.....

f) I, per què creieu que la veu de l'Emile fa que l'estómac se li òmpliga de focs artificials?

.....

g) Què és una diva?

.....

.....

.....

h) Com creus que són les dives que troba Charlie?

.....

.....

La imatge

És hora de parlar de les imatges. En una novel·la gràfica la informació no depèn només del text, la imatge té molt a dir. Ara ja coneixeu la trama de la història, però hi ha molts elements que, conscientment o inconscientment, ens han arribat a través del disseny, fins i tot la divisió temàtica, temporal o de personatges.

Al llarg de tota la novel·la, apareixen diferents tonalitats, ara bé, sempre amb una gamma molt limitada.

a) Sabeu com s'anomena aquest tipus d'il·lustració que fa servir pocs colors? Podeu consultar-ho al professorat d'educació plàstica.

.....

.....

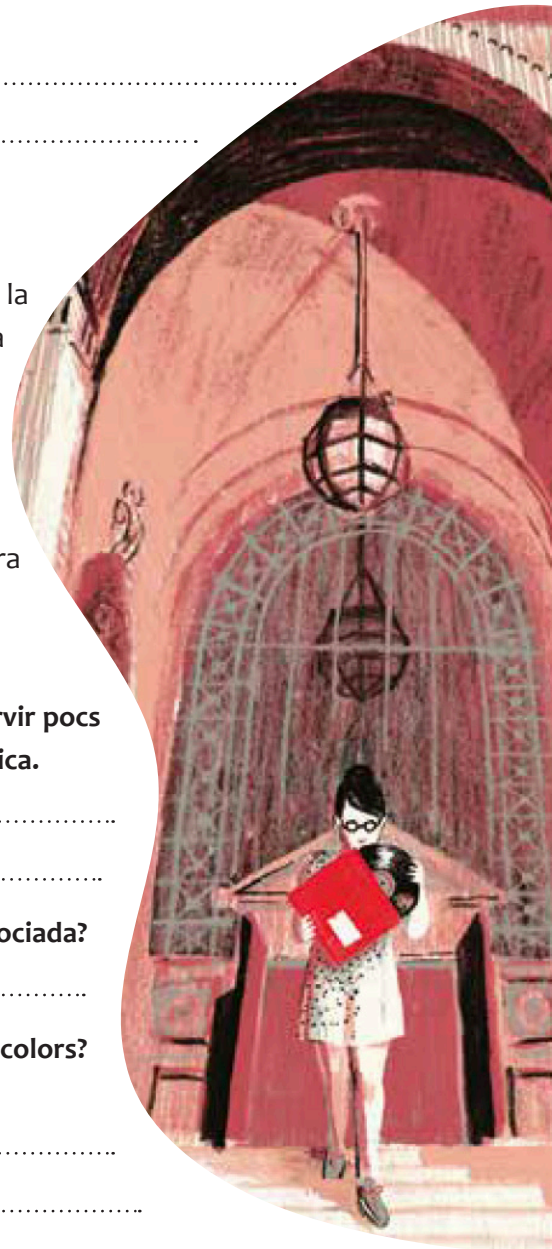
b) Quan canvia la gamma de color en la novel·la? A què va associada?

.....

c) Quantes trames podem trobar en funció de les gammes de colors? Quines són?

.....

.....

d) Què implica quan apareix un to diferent a la gamma de dues tintes dins de la il·lustració?

.....

e) Els colors no són aleatoris, existeix un llenguatge dels colors que, si bé no és universal, és molt estès. Investiga si simbolitzen el mateix en totes les cultures. En quina cultura estem immersos?

.....

.....

.....

f) Després de buscar la simbologia dels colors, argumenteu si estan ben elegits o no i quin pot ser el motiu que haja portat l'il·lustrador a aquesta tria.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Desenllaç

Amb la simbologia dels colors, podreu entendre molt millor com acaba la història i com, en alguns casos, s'entrecreuen les trames i els personatges.

a) Ara ja sabem què li ha passat a Luka i què ha provocat el seu malestar.

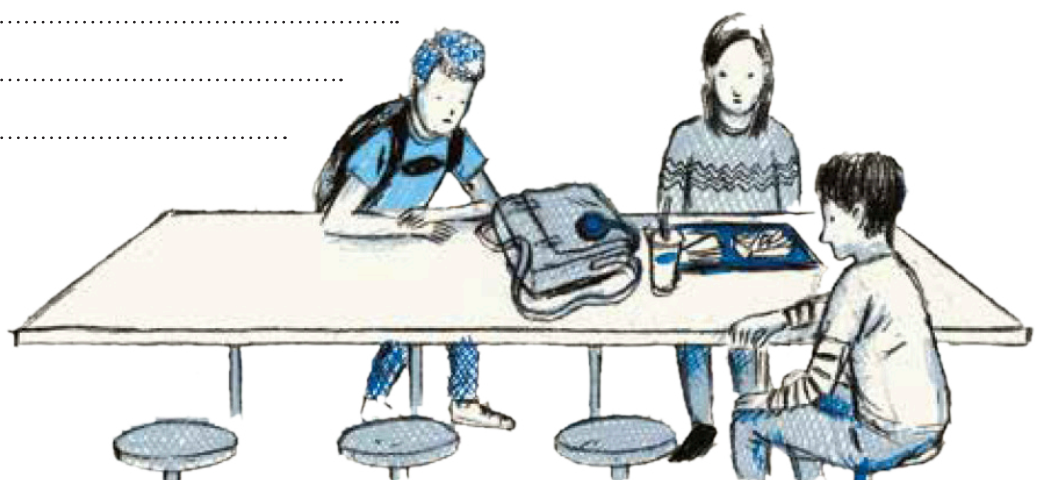
.....

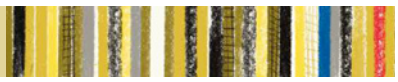
b) Qui és, de nou, qui llança les burles i per quin motiu?

.....

.....

.....

c) Qui li fa costat a Luka? Creus que tenen raó? Per què?

.....

d) Al menjador, sembla que tots escolten el mateix tipus de música excepte Charlie. Què està escoltant ella? <https://www.youtube.com/watch?v=s-TwMfgaDC8>

.....

e) Què va fer la Maria que va enutjar tant alguna gent?

.....

f) A quines cantants d'un altre gènere la comparen?

.....

g) Què representa l'última imatge de la pàgina 139?

.....

.....

.....

h) Quina és l'acció que emprenen finalment Emile, Addie, Luka i Charlie?

.....

.....

i) On havia paregut abans aquesta expressió?

.....

j) Quina és la resposta del públic? A quina altra actuació remetien els objectes que els llancen?

.....

k) Creus que és una bona idea això d'utilitzar paraules que per a alguns són insult com a «nova marca» per a definir-nos en positiu (friquis dels sentiments)?

.....

.....

.....

.....

.....

l) «Els cors no s'aturen... sinó que bateguen amb ritmes nous.» Què vol dir?

.....

m) Finalment, els quatre amics fan colla i li fan un regal d'aniversari molt especial a la Charlie.

.....

.....

3 ▶▶ DEPRÉS DE LA LECTURA (PROPOSTA DE LÍNIES TEMÀTIQUES I ARGUMENTALS PER A UNA TERTÚLIA)

Les tres trames d'aquesta història s'entrecreuen per a fusionar-se en un final d'amistat que supera els prejudicis i d'atreviment per a fer allò que desitges sense temor al que puguen pensar els altres. Però veiem que no és sempre un camí fàcil el fet de ser diferent i eixir-se'n dels paràmetres que la majoria o les convencions ens imposen. Fins i tot, pot suposar molt de patiment per a algunes persones.

L'assetjament escolar

Luka és víctima contínua d'alguns companys que es burlen de la seua manera de vestir, del seu gust, de la seua forma de cantar. Creieu que açò passa normalment quan algú no segueix la tendència majoritària? Coneixeu casos en el vostre entorn? Quins són els motius més habituals?

L'homosexualitat

Els assetjadors també se'n burlen perquè consideren la seua forma de vestir pròpia dels *gais*, entenent que aquesta orientació és negativa, i que s'enamora d'un company. Encara són presents en els centres escolars aquests prejudicis contra els homosexuals i aquesta intolerància?

Víctimes

Quins personatges de la novel·la considereu que són víctimes d'assetjament?

Luka i Maria Callas

Com reaccionen davant eixa pressió?

Aïllant-se i emmalaltint.

Penseu que l'assetjament pot arribar a produir efectes tan greus? Coneixeu casos?

Creieu que es pot ser indiferent als atacs?

Les cançons

La música, com totes les arts, pot ser entesa des del coneixement i els sentits, però té un fort component emocional en tant que és la més intangible de totes. Charlie diu que «no pots triar amb qui somiaràs», de la mateixa manera que és difícil triar de qui t'enamores o amb qui penses en certs moments. En aquest sentit, penseu que també pot arribar a fascinar-vos algun gènere que mai havíeu pensat que us poguera agradar, com li passa a Charlie amb l'òpera? Us ha passat alguna vegada?

Un univers, una cançó

Charlie pensa que el Sr. K no té raó quan diu que l'afinitat musical uneix la gent, sinó que per contra, la divideix i segrega. Què en penseu? Per a «agradar» al grup us heu vist «obligats» a seguir les mateixes tendències?

La vida canvia i les persones evolucionem, per això no sempre mantenim els mateixos gustos. Creus que la música de cada moment pot definir la persona de cada moment? Observeu la imatge de les pàgines 150-151, són totes la Charlie? Hi ha alguna Charlie més autèntica que l'altra?

Ser friqui

Què significa per a vosaltres ser *friqui*? És quelcom negatiu? S'han burlat alguna vegada de vosaltres per fer, sentir o que us agrada alguna cosa diferent a la de la majoria? Ho heu intentat ocultar o heu buscat gent que us estime com sou?

I si heu arribat fins ací, volem enviar-vos un DESIG: Que tingueu una vida llarga, feliç i *friqui*.

RECURSOS RELACIONATS AMB L'OPERA (si voleu saber-ne una mica més).

L'òpera sol ser un gènere que no compta amb l'acceptació entre els més joves, sovint per la d'sconeixença. Hi ha alguns projectes i institucions que apropen aquest art a l'entorn educatiu amb la fi que es pugui conèixer i que decidim si ens agrada o no des de l'experiència.

LÓVA (L'òpera, vehicle d'aprenentatge)

És un projecte educatiu que té origen en l'Òpera de Seattle durant la dècada dels 70 i s'ha estès arreu del món. L'objectiu és convertir la classe en una companyia d'òpera, amb les funcions i responsabilitats pròpies.

<https://www.teatroreal.es/proyectolova/#>

<https://www.lesarts.com/es/proyecto-lova-lesarts/>

LES ARTS EDUCACIÓ

El Palau de les Arts de València també ofereix un programa per a centres educatius que poden fer reserves per a assistir a funcions operístiques al llarg del curs escolar amb un plantejament didàctic.

<https://www.lesarts.com/educacio/>

LICEU APRÈN

El Liceu de Barcelona compta amb programes diferents dirigits a l'aprenentatge i a possibilitar recursos a joves artistes.

<https://www.liceubarcelona.cat/ca/liceuapren/presentacio>

<https://www.liceubarcelona.cat/ca/ohpera>

AUDITORIS I COMPANYIES

En alguns auditoris de poblacions més menudes, com ara el de Teulada o Torrent, també figura sovint en la seua programació la possibilitat d'assistir a sessions per a escolars a preus especials quan els visita alguna companyia d'òpera.

https://www.auditoriteuladamoraira.es/atm/web_php/index.php

<https://www.auditoritorrent.com/>

La companyia Òpera 2001 és una de les principals que ofereix aquestes representacions.

<http://www.operaz2001.net/es/nuestra-empresa>

PER A CONÉIXER LA CALLAS

Sobre Maria Callas podríem trobar una allau de literatura i filmografia, des de la diva al mite, se n'ha escrit molt sobre ella. Deixem només una mostra d'algunes de les darreres produccions audiovisuals i algun enllaç d'imatges d'actuacions seues.

<https://www.sensacine.com/peliculas/pelicula-256911/>

<https://www.filmaffinity.com/es/film521124.html>

<https://www.filmaffinity.com/es/film432373.html>

https://www.youtube.com/results?search_query=maria+callas

